

JIŘÍ MURYC
JANA RACLAVSKÁ
Uniwersytet Ostrawski
Ostrawa

Zakład Polonistyki Uniwersytetu Ostrawskiego – działalność naukowo-dydaktyczna

Filologia polska w ostrawskim środowisku uniwersyteckim ma znacznie krótszą tradycję niż na pozostałych uniwersytetach czeskich – półwiecze jej istnienia minęło trzy lata temu. Powstanie Sekcji Polonistyki na Wydziale Pedagogicznym przypada na rok 1962, kiedy w ramach Katedry Języków Obcych ówczesnej Wyższej Szkoły Pedagogicznej zaczęto kształcić pierwszych ostrawskich polonistów. Pierwsze lata tutejszej polonistyki są związane przede wszystkim z postaciami prof. PhDr. Karola Daniela Kadłubca, DrSc. oraz doc. PhDr. Jana Korzennego, CSc. Należy jednak wspomnieć także innych zasłużonych pracowników związanych z ostrawską placówką, byli to m.in. (w kolejności alfabetycznej): prof. PhDr. Jiří Damborský, DrSc., dr Romuald Grzesiak, PhDr. Kazimierz Kaszper, Mgr. Halina Klimsza, prof. dr hab. Jan Malicki, PhDr. Zofia Matysková, CSc., doc. RNDr. Tadeusz Siwek, CSc., dr Dariusz Tkaczewski.

Samodzielna placówka, Katedra Polonistyki i Folklorystyki, powstała w październiku 1990 roku, wydzielając się ze wspomnianej Katedry Języków Obcych. Po powstaniu Uniwersytetu Ostrawskiego w roku 1991 Katedra Polonistyki i Folklorystyki weszła w skład Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Ostrawskiego i stała się ówczesnie jedyną samodzielną katedrą polonistyki w Republice Czeskiej. W roku 1991 z inicjatywy członków Katedry (przede wszystkim zaś K.D. Kadłubca) powstał Instytut Badań Etnikum Polskiego z siedzibą w Czeskim Cieszynie. Pracownicy tej placówki zajmowali się przede wszystkim problemami pogranicza z perspektywy historycznej,

językowej, socjologicznej i socjolingwistycznej. Instytut ten ściśle współpracował z ówczesną Katedrą Polonistyki i Folklorystyki, zwłaszcza w dziedzinie badań naukowych. Dalsza zmiana organizacyjna ostrawskiej polonistyki nastąpiła w 1999 roku, kiedy Katedra Polonistyki stała się jednym z trzech zakładów nowo powstałej Katedry Sławistyki.

Obecnie Zakład Polonistyki realizuje szerokie spektrum kierunków na wszystkich poziomach kształcenia – licencjackim, magisterskim oraz doktoranckim. Ostrawskiej polonistyce przysługują też prawa nadawania tytułów doktora habilitowanego oraz profesora. Znacznym zainteresowaniem wśród studentów wszystkich kierunków cieszą się dwustopniowe lektoryaty języka polskiego – pierwszy stopień przeznaczony dla początkujących, drugi – dla zaawansowanych.

Struktura studiów na polonistyce ostrawskiej przedstawia się następująco:

Kierunki studiów stopnia licencjackiego – stacjonarne:

- język polski i literatura (studia jednokierunkowe),
- język polski i literatura (studia dwukierunkowe).

Kierunki studiów stopnia licencjackiego – niestacjonarne:

- język polski w sferze biznesu (studia jednokierunkowe).

Kierunki studiów stopnia magisterskiego – stacjonarne:

- język polski i literatura (studia jednokierunkowe),
- język polski i literatura (studia dwukierunkowe),
- nauczanie języka polskiego w szkołach średnich (studia dwukierunkowe, nauczycielskie),
- język polski w praktyce przekładowej (studia jednokierunkowe).

Studia doktoranckie (Ph.D.) – stacjonarne i niestacjonarne:

- język polski.

Pracownicy Zakładu w 2015 r.:

- prof. dr hab. Mieczysław Balowski
- prof. PhDr. Marta Pančíková, CSc.
- doc. PhDr. Irena Bogoczová, CSc.
- doc. PhDr. Eva Mrhačová, CSc.
- doc. PaedDr. Jana Raclavská, Ph.D.
- PhDr. Urszula Kolberová, Ph.D.
- PhDr. Simona Mizerová, Ph.D.
- PhDr. Jiří Muryc, Ph.D.
- Mgr. Michał Przywara, Ph.D.

Zajęcia zlecone prowadzą:

- Mgr. Štěpánka Kozderová Velčovská, Ph.D.

- Mgr. Martyna Radłowska-Obrusník
- Mgr. Petr Vidlák, Ph.D.

Zainteresowania naukowe i kierunki pracy badawczej pracowników ostrawskiego Zakładu Polonistyki skupiają się wokół kilku zagadnień, głównie jednak skierowane są na pogranicze językowe polsko-czeskie. Powstają tutaj prace poświęcone językoznawstwu historycznemu i porównawczemu, czesko-polskiej frazeologii oraz językowemu obrazowi świata. Uwaga polonistów ostrawskich skupia się ponadto na badaniach wielokulturowego obszaru Śląska Cieszyńskiego, specyficznych multidyscyplinarnych aspektach życia polskiej mniejszości narodowej, zagadnieniach języka polskiego w Republice Czeskiej (status, kontakty języków, bilingwizm, interferencja międzyjęzykowa i kulturowa, dialekty na pograniczu czesko-polskim, język poszczególnych grup społecznych), czesko-polskiej komunikacji w sferze biznesu, porównawczym studium współczesnej polskiej i czeskiej literatury, literaturze zaolziańskiej, przekładoznawstwie oraz nauczaniu języka polskiego w czeskim środowisku. Tworzone są zespoły badawcze pracujące nad określonymi zagadnieniami, np. w roku 2012 zakończono badania sytuacji językowej w czesko-polskim środowisku kościelnym, prowadzone pod kierownictwem Jiřego Murycy. Obecnie finalizuje się projekt nt. językowego obrazu ps w językach i kulturach Słowian, realizowany przez zespół Jany Raclavskiej.

Pracownicy ostrawskiego ośrodka współpracują z odpowiednimi katedrami i zakładami badawczymi czeskich, polskich oraz innych uniwersytetów europejskich (współpraca ta rozwija się pomyślnie przede wszystkim z ośrodkami polonistycznymi w Katowicach, Opolu, Wrocławiu, Krakowie, Poznaniu, Gdańsku, Częstochowie, Bielsku-Białej, Wilnie, m.in. także w ramach programu Erasmus+). Wynikiem współpracy naukowo-dydaktycznej są liczne międzynarodowe konferencje, badania i publikacje naukowe (w tym od kilkunastu lat regularnie wydawany rocznik „*Studia Slavica*”, który w 2010 r. znalazł się na liście pism recenzowanych krajowej Rady ds. Badań Naukowych, Rozwoju i Innowacji). Znacznym zainteresowaniem cieszyły się także rocznicowe konferencje naukowe poświęcone polskim noblistom i ich dorobkowi literackiemu oraz cykliczne konferencje *Paremia narodów słowiańskich*. W roku 2014 odbyła się siódma edycja tej konferencji. W pracach naukowych i programach grantowych uczestniczą również doktoranci i studenci, którzy prezentują wyniki swych badań na corocznie organizowanych międzynarodowych konferencjach studenckich i doktoranckich *Slavica Iuvenum*.

Department of Polish Studies at the University of Ostrava –
research and didactic activities

The authors of the article present the most important facts about Department of Polish Studies at University of Ostrava (Czech Republic). They focus on research, didactics and departmental activities aiming at the promotion of Polish language abroad.

Key words: Polish studies, University of Ostrava, didactics